

מינהל הסיעוד

Nursing Division

**משרד
הבריאות**
לחיים בריאים יותר

עמדות סטודנטים לסיעוד כלפי הגריאטריה כתחום עיסוק עתידי דר' יפה הארון, דר' שרה לוי, רותי רוטשטיין, מזל אלבגלי, דר' שושי ריב"א (2011)

רקע

הגידול בקצב הזדקנות האוכלוסייה, השינוי בדפוסי התחלואה והרחבת מדיניות הטיפול בקשישים ובחולים כרוניים, מעלה את הצורך באחיות בעלות ידע, מיומנות ונכונות לספק טיפול ראוי לקשישים. יתרה מזו, על רקע המחסור הכללי באחיות והרחבת התפקיד המיועד להן בטיפול בקשישים ובחולים כרוניים, נדרשת כבר היום היערכות דחופה ותכנון מקיף ושיטתי לגיוס ולהכשרה של אחיות שיוכלו לספק את צורכי הקשישים בתחום הבריאות והרווחה.

כיצד אמורות תוכניות ההכשרה השונות הגנרית והפוסט גנרית להכין את האחיות לתפקד כראוי במסגרות הטיפול השונות? כיצד להבטיח את הישגותן ואת איכות עבודתן? מהם הגורמים שייסעו למקד ולהעריך המשאבים הנדרשים ביותר לתגבור התחום? במטרה לבסס מדיניות ברמה ארצית אשר תסייע לפתרון סוגיות אלו בתחום הגריאטריה, מנהל הסיעוד שבמשרד הבריאות, ערך מחקר אשר מטרתו לבדוק התפיסה של הסטודנטים לסיעוד את תחום הגריאטריה כתחום עיסוק עתידי.

הממצאים בספרות לגבי החשיפה לזקנים בתקופת ההכשרה מעידים על שני כיוונים עיקריים, האחד המודעות המתפתחת של ההשלכות שיש לתפיסות וסטריאוטיפים שליליים על תחום הגריאטריה בקרב מקצועות הבריאות, והשני הניסיון לעצב תוכניות הכשרה שייסעו בשיפור העמדות כלפי קשישים, יקדמו מגוון המיומנויות והידע הנדרש לטיפול בקשישים.

מספר חוקרים מציינים הקשר החיובי בין עמדות של סטודנטים לסיעוד למאפייני ההכשרה כמו ההשפעה של מחויבות גבוהה של מוסד ההכשרה לנושא הגריאטריה, היקף ההתנסות הקלינית, והחשיפה לזקנים בריאים ביחס לחשיפה לזקנים חולים עם מחלות כרוניות ובמצבים קשים. מנגד קיימים מחקרים אחרים השוללים טענה זו ומציגים העדר קשר בין מאפייני ההכשרה לתפיסת התחום הגריאטרי כתחום עיסוק עתידי בקרב הסטודנטים לסיעוד.

מינהל הסיעוד

Nursing Division

**משרד
הבריאות**
לחיים בריאים יותר

מטרת המחקר

לבחון תפיסת התחום הגריאטרי כתחום עיסוק עתידי בקרב הסטודנטים בסיעוד והגורמים הקשורים לתפיסתם.

שיטות

המחקר נבנה לאחר שנעשה איסוף נתונים מקיף מהשטח באמצעות קבוצות מיקוד של סטודנטים במסגרות לימוד שונות וכן קבוצות מיקוד של אחיות העובדות בתחום האשפוז הגריאטרי. נבנה שאלון הכולל 5 היבטים: עמדות כלפי זקנים, מאפייני ההכשרה הגנרית בתחום, תפיסת השדה הקליני כיום, כוונות לעבוד בתחום והגורמים שישפיעו לבחור בתחום.

מערך המחקר- Cross sectional study

איסוף הנתונים נעשה באמצעות שאלון מובנה המיועד למילוי ע"י הסטודנטים הלומדים בשנה האחרונה (שנה ג' או ד') במסגרות ההכשרה הגנריות בארץ.

ממצאים עיקריים

במחקר השתתפו 486 סטודנטים הלומדים סיעוד בשנים ג' (דיפלומה) ובשנה ד' (במסלול האקדמי), בשנת הלימודים 2011.

מכלל המשתתפים במחקר 61% אינם שוקלים לעבוד בתחום הגריאטריה, 26.6% ישקלו לעבוד בתחום רק לאחר הכשרה על בסיסית מתאימה, ו-12.2% שוקלים בחיוב לעבוד בתחום הגריאטריה.

69% מכלל הנשאלים דווחו שהרחבת הסמכויות של האחות בגריאטריה ישפיע על בחירתם לעבוד בתחום.

בהשוואה בין המעוניינים לבין הלא מעוניינים לעבוד בתחום הגריאטריה נמצאו הבדלים מובהקים ברוב המאפיינים. בקרב המעוניינים אחוז הסטודנטים שהתנסו בטיפול בזקנים לפני לימודי הסיעוד גבוה יותר, אחוז הגברים גבוה יותר, תפיסת השדה הקליני הגריאטרי חיובית יותר, והעמדות כלפי זקנים חיוביות יותר בהשוואה לסטודנטים שלא מעוניינים לעבוד בתחום.

מינהל הסיעוד

Nursing Division

**משרד
הבריאות**
לחיים בריאים יותר

אחוז הסטודנטים במסגרת האקדמית (באוניברסיטאות ובמכללות) המעוניינים לעבוד בתחום נמוך יותר לעומת הסטודנטים בדיפלומה (26% לעומת 53% $p < 0.05$).

לא נמצאו הבדלים מובהקים בממוצע הגיל ואחוז הסטודנטים היהודים בין המעוניינים והלא מעוניינים לעבוד בתחום הגריאטריה.

לא נמצאו הבדלים במאפייני ההכשרה עפ"י דוחי הסטודנטים בין המעוניינים לבין הלא מעוניינים לעסוק בתחום.

בניתוחי רגרסיה לוגיסטית נבדקו המשתנים המנבאים ביותר כוונות לעסוק בתחום.

המשתנים המנבאים (68%) כוונות לעסוק בגריאטריה הם: הרחבת סמכויות

האחות כמומחית קלינית, עמדות חיוביות כלפי זקנים וניסיון קודם

בטיפול בזקנים. לימודי סיעוד באוניברסיטה נמצא כמנבא שלילי.

המשתנים: גיל הסטודנט ותפיסת השדה הגריאטרי כיום לא נמצאו כמנבאים כוונות לעסוק

בתחום.

השלכות על המדיניות

ממצאי המחקר מסייעים לגיבוש מדיניות כוללת לגיוס אחיות בתחום הגריאטריה, לגיבוש הנחיות לתכנון תכנית לימודים בתחום הגריאטריה במוסדות ההכשרה לסיעוד.

מחקר זה מניח את אבני היסוד להרחבת הסמכויות של האחיות העוסקות בתחום ולפיתוח מומחיות קלינית בגריאטריה.

תודות

למנהלות בתי הספר לסיעוד ולראשי החוגים בסיעוד באוניברסיטאות ובמכללות.